

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

**Α Π Ο Φ Α Σ Η
40/2025**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη για αυτό τόπο την 9.12.2024 και ώρα 11:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη, Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη και Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»). Απόντα τα μέλη Σωκράτης Τσιγλιάς και Ιωάννης Μιχελάκης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Ελένη Χατζηνικολάου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η πιθανή παραβίαση από τον ιδιώτη Α1 της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας με την προβολή και ανάρτηση, σε κανάλι με το όνομα SNIK OFFICIAL, στην πλατφόρμα του YouTube, στη διεύθυνση https://youtube.com/channel/UCVbMczYbjoMnJNpGKRXJQw?sub_confirmation=1, οπτικοακουστικού περιεχομένου που ενδεχομένως: α) θέτει σε κίνδυνο την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων, β) υποκινεί σε βία και μίσος κατά προσώπων και ομάδων προσώπων, γ) μεταδίδεται χωρίς την εγγραφή του παρόχου του στο οικείο μητρώο του άρθρου 37 παρ. 1 του Ν. 4779/2021.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 239/23.7.2024, ο οποίος ανατέθηκε στην ειδική επιστήμονα - νομικό Χάρις Τσίγκου, που υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 1665/ΕΣ/4.11.2024 νομική της εισήγηση. Η υπόθεση εξετάζεται κατόπιν σχετικών εκθέσεων της Επιτροπής Ελέγχου Διαδικτύου του ΕΣΡ (με αριθμό πρωτοκόλλου 1157/ΕΣ/16.7.2024 και ΑΠ 1180/ΕΣ/18.7.2024).

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρέστη για λογαριασμό του εγκαλουμένου ο πληρεξούσιος δικηγόρος του Βασίλειος Κανελλόπουλος. Ερωτηθείς από την Πρόεδρο, ο Δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και

ανέπτυξε τους ισχυρισμούς του. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να του παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 10.1.2025, ώρα 14.00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο εγκαλούμενος κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 132/10.1.2025 υπόμνημα.

Την 10.3.2025 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο, Ευτύχιο Παλλήκαρη, Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Ελένη Χατζηνικολάου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση τους απόντες κατά την ακρόαση της 9.12.2024 Σωκράτη Τσιχλιά και Ιωάννη Μιχελάκη, αναγιγνώσκοντας τις με αριθμό πρωτοκόλλου 1157/ΕΣ/16.7.2024 και 1180/ΕΣ/18.7.2024 εκθέσεις της Επιτροπής Διαδικτύου, την με αριθμό πρωτοκόλλου 1665/ΕΣ/4.11.2024 έγγραφη νομική εισήγηση της ειδικής επιστήμονα - νομικού Χάρις Τσίγκου, το με αριθμό πρωτοκόλλου 132/10.1.2025 υποβληθέν υπόμνημα του εγκαλουμένου, το πρακτικό της συζήτησης στην Ολομέλεια και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Τα μέλη Σωκράτης Τσιχλιάς και Ιωάννης Μιχελάκης δήλωσαν ότι ενημερώθηκαν πλήρως ως προς τα ουσιώδη σημεία της συζητήσεως της 9.12.2024, κατά την οποία έλαβε χώρα η ακρόαση του εγκαλουμένου, και η δήλωσή τους αυτή καταχωρίστηκε στα πρακτικά. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω εισηγήτρια, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικός και στη συνέχεια αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε το επίμαχο οπτικοακουστικό υλικό και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης

και την ενδεχόμενη επιβολή, σε περίπτωση παραβάσεων, των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος αυτός κρατικός έλεγχος αποσκοπεί μεταξύ άλλων στην προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας και στον σεβασμό της προσωπικότητας και της αξίας των αναφερόμενων προσώπων.

2. Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2863/2000: *«Το ΕΣΡ ασκεί τον προβλεπόμενο στο Σύνταγμα άμεσο έλεγχο στον τομέα της παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών κάθε είδους, με την έκδοση εκτελεστών ατομικών διοικητικών πράξεων...».*

Επίσης, κατά το άρθρο 33 παρ. 1 του Ν. 4779/2021: *«Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά, όλες οι αρμοδιότητες του παρόντος, καθώς και η επίβλεψη της εφαρμογής των κανόνων του και η επιβολή κυρώσεων για τις παραβιάσεις τους, ανατίθενται στο Ε.Σ.Ρ., που είναι ανεξάρτητη αρχή και απολαμβάνει πλήρους λειτουργικής ανεξαρτησίας από την Κυβέρνηση και από οποιονδήποτε άλλον κρατικό και ιδιωτικό φορέα».* Εξάλλου, κατά το άρθρο 36 παρ. 1 του Ν. 4779/2021: *«Σε περίπτωση παράβασης του άρθρου 8, των παρ. 1-3 και 7-9 του άρθρου 9, των παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 10, των άρθρων 12, 13, 14, 15, 16, των παρ. 1-2 του άρθρου 17, του άρθρου 18, της παρ. 1 του άρθρου 19, των παρ. 1-2 του άρθρου 20, των άρθρων 21, 23, 24, 25, 26, 27, και των παρ. 1-2 του άρθρου 28 από πάροχο υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, συνδρομητικών ή μη, το Ε.Σ.Ρ. επιβάλλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στον ν. 2644/1998 (Α' 233) και τον ν. 2328/1995 (Α' 159), αντιστοίχως».*

3. Το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 4779/2021, το οποίο ενσωματώνει στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία (ΕΕ) 2018/1808, ορίζει τα ακόλουθα: *«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νοούνται ως: α) «υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων»: αα) η υπηρεσία όπως ορίζεται στα άρθρα 56 και 57 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), κύριος σκοπός της οποίας ή ενός διαχωρίσιμου τμήματος αυτής με αυτοτελές περιεχόμενο και λειτουργία σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα ή μία βασική λειτουργία της υπηρεσίας είναι η παροχή προγραμμάτων, υπό τη συντακτική ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας προς το ευρύ κοινό, με σκοπό την ενημέρωση, την ψυχαγωγία ή την επιμόρφωση μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά την έννοια της υποπερ. 9 της περ. Α) του άρθρου 110 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων είναι είτε τηλεοπτική εκπομπή, σύμφωνα με την περ. θ) της παρούσας, είτε κατά παραγγελία υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων, σύμφωνα με την περ. ια) ή αβ) η οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση σύμφωνα με την περ. ιβ)... γ)*

«πρόγραμμα»: σειρά διαδοχικώς κινούμενων εικόνων, με ή χωρίς ήχο, που συνιστά, ανεξαρτήτως της διάρκειάς τους, αυτοτελές στοιχείο, στο πλαίσιο προγραμματισμού ή καταλόγου ο οποίος καταρτίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας και περιλαμβάνει, ιδίως, ταινίες μεγάλου μήκους, βιντεοκλίπ, αθλητικά γεγονότα, κωμικές σειρές, ντοκιμαντέρ, παιδικά προγράμματα και έργα δραματολογίας... ζ) «πάροχος υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει τη συντακτική ευθύνη για την επιλογή του οπτικοακουστικού περιεχομένου της οικείας υπηρεσίας και καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτό οργανώνεται... θ) «τηλεοπτική εκπομπή»: γραμμική υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων που παρέχεται από τον οικείο πάροχο για την ταυτόχρονη παρακολούθηση από το κοινό προγραμμάτων βάσει χρονολογικά προγραμματισμένων μεταδόσεων. ι) «τηλεοπτικός οργανισμός»: πάροχος υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας που προσφέρει τηλεοπτικές εκπομπές. ια) «κατά παραγγελία υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων»: η μη γραμμική υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων που παρέχεται από τον οικείο πάροχο για την παρακολούθηση προγραμμάτων σε χρονική στιγμή που επιλέγει ο χρήστης με αίτημά του, από κατάλογο προγραμμάτων του παρόχου».

4. Οι έννοιες της «υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων» και του «προγράμματος» εξειδικεύτηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Υπόθεση C-347/14 New Media Online GmbH κατά Bundeskommunikationssenat, ECLI:EU:C:2015:709, η δοθείσα δε ερμηνεία είναι νομικώς δεσμευτική για κάθε εθνική αρχή κράτους μέλους που καλείται να αποφανθεί επί ομοίου ζητήματος [-https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A114552](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A114552). Η απόφαση αυτή εντάσσει στις έννοιες της «υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων» και του «προγράμματος» κάθε οπτικοακουστικό υλικό, που παρέχεται στο κοινό μέσω ελεύθερα προσβάσιμων ηλεκτρονικών ιστοτόπων και το οποίο μπορεί να έχει επιπτώσεις σε αυτούς που το παρακολουθούν ανάλογες με εκείνες που προκαλούνται από τη μετάδοση αντίστοιχου υλικού από τους κλασικούς παρόχους μέσων επικοινωνίας. Σύμφωνα με την απόφαση, η υπαγωγή αυτού του υλικού στην έννοια της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και σε εκείνη του προγράμματος αποβλέπει αφενός να συμβάλει στην ομοιόμορφη προστασία του κοινού και αφετέρου να εξασφαλίσει την εφαρμογή των ίδιων νομικών κανόνων στους φορείς που απευθύνονται στους ίδιους κατά τεκμήριο αποδέκτες, αποφεύγοντας με αυτόν τον τρόπο στρεβλώσεις, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πρακτικές που ανταγωνίζονται με αθέμιτο τρόπο την παραδοσιακή τηλεόραση και που

αποσκοπούν στην καταστρατήγηση υφιστάμενων νομικών υποχρεώσεων. Δεν εντάσσεται αυτό το υλικό στην έννοια της οπτικοακουστικής υπηρεσίας, αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που έχει σαφώς συμπτωματικό και παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την κύρια υπηρεσία που παρέχεται από ηλεκτρονικό ιστότοπο, ο οποίος έχει ως βασικό του αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών μη προσομοιαζουσών με τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων. Η εξέταση αυτή θα πρέπει να γίνεται με ουσιαστικό τρόπο και να λαμβάνει υπόψη προεχόντως αν η οικεία υπηρεσία έχει ως τέτοια, και ανεξαρτήτως του πλαισίου στο οποίο παρέχεται, κύριο σκοπό την παροχή προγραμμάτων προς ενημέρωση, ψυχαγωγία και επιμόρφωση του ευρέως κοινού. Ακόμα και ολιγόλεπτο οπτικοακουστικό περιεχόμενο προσφερόμενο μέσω ενός ηλεκτρονικού ιστοτόπου μπορεί να εμπίπτει στην έννοια της οπτικοακουστικής υπηρεσίας, όταν προκύπτει η ύπαρξη ενός τέτοιου αυτοτελούς ενημερωτικού ή/και ψυχαγωγικού και επιμορφωτικού σκοπού.

5. Εξάλλου, κατά την αιτιολογική σκέψη 3 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου: *«Η οδηγία 2010/13/ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει μόνο για τις υπηρεσίες που έχουν ως κύριο σκοπό την παροχή προγραμμάτων ενημερωτικού, ψυχαγωγικού ή εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Η απαίτηση ως προς τον κύριο αυτόν σκοπό θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ότι ικανοποιείται εάν η υπηρεσία έχει οπτικοακουστικό περιεχόμενο και μορφή που μπορούν να διαχωριστούν από την κύρια δραστηριότητα του παρόχου υπηρεσιών, όπως τα αυτοτελή τμήματα ηλεκτρονικών εφημερίδων που περιέχουν οπτικοακουστικά προγράμματα ή βίντεο παραγόμενα από χρήστες, όταν τα τμήματα αυτά μπορούν να θεωρηθούν διαχωρίσιμα από την κύρια δραστηριότητά τους. Μια υπηρεσία θα πρέπει να θεωρείται ότι είναι ακριβώς αναπόσπαστο συμπλήρωμα της κύριας δραστηριότητας, λόγω των στοιχείων που συνδέουν την προσφορά οπτικοακουστικής υπηρεσίας με την κύρια δραστηριότητα όπως η παροχή ειδήσεων σε γραπτή μορφή. Υπό την έννοια αυτή, οι τηλεοπτικοί σταθμοί ή κάθε άλλη οπτικοακουστική υπηρεσία υπό τη συντακτική ευθύνη παρόχου υπηρεσιών μπορούν να συνιστούν αφ' εαυτών υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, ακόμη και εάν παρέχονται σε πλατφόρμα διαμοιρασμού βίντεο, χαρακτηριστικό της οποίας είναι η απουσία συντακτικής ευθύνης. Στις περιπτώσεις αυτές, εναπόκειται στους παρόχους που φέρουν τη συντακτική ευθύνη να συμμορφώνονται με την οδηγία 2010/13/ΕΕ»*. Συνακολούθως, ακόμα και οπτικοακουστικό περιεχόμενο που παρέχεται μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών χαρακτηριζόμενων από την έλλειψη συντακτικής

ευθύνης επί του αναρτώμενου σε αυτές υλικού μπορεί να υπάγεται στην έννοια της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και να ελέγχεται επομένως ως τέτοιο, εφόσον πληρούνται κατά τα λοιπά οι σχετικές νόμιμες προϋποθέσεις, κατά τα αναλυθέντα στις σκέψεις 3 και 4 της παρούσας.

6. Με τις ΣτΕ 1349/2023 και ΣτΕ 1350/2023, κρίθηκε ότι η ελεγκτική και κυρωτική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης ασκείται και επί των παρόχων που μεταδίδουν οπτικοακουστικό περιεχόμενο μέσω ηλεκτρονικών ιστοτόπων. Για τους παρόχους όμως που προβαίνουν σε μια τέτοια μετάδοση χωρίς να είναι ταυτοχρόνως ιδιοκτήτες παραδοσιακών τηλεοπτικών σταθμών, κρίθηκε ότι η αρμοδιότητα αυτή καταλαμβάνει, βάσει των κανόνων της αμιγώς εθνικής νομοθεσίας, μόνο τις πράξεις εκείνες που τυποποιούνται ρητώς ως αδικήματα στους κανόνες του Ν. 4779/2021, οι οποίοι ενσωματώνουν τις ρυθμίσεις της τροποποιημένης Οδηγίας 2010/13/ΕΕ. Για το αν ενδεχομένως προκύπτει ερμηνευτικώς και επί των παρόχων αυτών κάποια ευρύτερη αρμοδιότητα ελέγχου και επιβολής κυρώσεων για το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, βάσει των ενωσιακών κανόνων και επιταγών, αποφασίστηκε η αποστολή σχετικού προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκή Ένωσης (Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις ΔΕΕ C-555/23 & ΔΕΕ C-556/23).

7. Εξάλλου, οι πάροχοι μέσων επικοινωνίας υποχρεούνται να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία των ανηλίκων από την προβολή οπτικοακουστικού περιεχομένου που μπορεί να έχει αρνητική επίπτωση στην ηθική και πνευματική τους ανάπτυξη. Ειδικότερα, το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 4779/2021 ορίζει τα εξής: *«Οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που ενδέχεται να είναι επιβλαβείς για τη σωματική, ψυχική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, παρέχονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει ότι, υπό κανονικές συνθήκες, οι ανήλικοι δεν θα τις ακούν ούτε θα τις βλέπουν. Ενδεδειγμένα μέτρα αποτελούν, ιδίως, η σήμανση των προγραμμάτων, η επιλογή της ώρας μετάδοσής τους, η χρήση προσωπικών αριθμών αναγνώρισης (κωδικών PIN), τα μέσα εξακρίβωσης της ηλικίας ή άλλα τεχνικά μέτρα, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Το πλέον επιβλαβές περιεχόμενο, όπως είναι η αδικαιολόγητη βία και η πορνογραφία, υπόκειται στα αυστηρότερα μέτρα».*

8. Επίσης, οι πάροχοι μέσων επικοινωνίας υποχρεούνται να μην υποκινούν, έστω και με έμμεσο τρόπο, τη βία και το μίσος κατά προσώπων και πληθυσμιακών ομάδων. Ειδικότερα, το άρθρο 8 του Ν. 4779/2021 ορίζει τα εξής: *«Οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων δεν πρέπει να εμπεριέχουν υποκίνηση σε βία ή μίσος εναντίον*

ομάδας ανθρώπων ή μέλους ομάδας που προσδιορίζεται με βάση τα χαρακτηριστικά της φυλής, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τις γενεαλογικές καταβολές, τη θρησκεία, την αναπηρία, τον γενετήσιο προσανατολισμό, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου». Αυτονοήτως, η προβολή περιεχομένου που υποκινεί, έστω και έμμεσα, τη βία και το μίσος είναι επιβλαβής και για την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων.

9. Επιπλέον, το άρθρο 37 παρ. 1 του Ν. 4779/2021 ορίζει τα εξής: «Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα πάροχοι υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, γραμμικών ή μη γραμμικών, συνδρομητικών ή ελεύθερης λήψης, εγγράφονται στο Μητρώο Επιχειρήσεων που τηρείται στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ.. Το Ε.Σ.Ρ. προσδιορίζει, με απόφασή του, τα στοιχεία που, ανά κατηγορία, υποβάλλουν οι πάροχοι για την εγγραφή τους, και τα οποία περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστο, την επωνυμία του παρόχου, την έδρα του, τα στοιχεία των νομίμων εκπροσώπων του, πλήρη στοιχεία επικοινωνίας και πληροφορίες για το καθεστώς ιδιοκτησίας του παρόχου, καθώς και τον εγκεκριμένο ή σχεδιαζόμενο προγραμματισμό μεταδόσεων ή κατάλογο προγραμμάτων που θα περιλαμβάνει την κατηγορία προγραμμάτων. Αν ο σχεδιαζόμενος προγραμματισμός μεταδόσεων ή κατάλογος προγραμμάτων δεν έχει εγκριθεί από αρμόδια αρχή, η έγκρισή του από το Ε.Σ.Ρ. αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή του παρόχου στο οικείο μητρώο». Συναφώς, το άρθρο 5 παρ. 1 της Απόφασης ΕΣΡ 1/2022 (ΦΕΚ Β' 3811) προβλέπει τα ακόλουθα: «Η προηγούμενη έγκριση υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων από το ΕΣΡ αποτελεί προϋπόθεση για τη νόμιμη παροχή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 37 του ν. 4779/2021».

10. Τέλος, κατά τα στοιχεία β' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει, σε περίπτωση παραβάσεων, τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου και από την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος προέκυψαν τα εξής.

Από τα στοιχεία του <https://www.youtube.com/@SNIKOFFICIAL> προκύπτει ότι:

Βρίσκονται εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό κανάλι που λειτουργεί ο εγκαλούμενος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα YouTube περισσότερα από μισό εκατομμύριο άτομα (για την ακρίβεια 640.000).

Έχουν αναρτηθεί στο προαναφερόμενο κανάλι ογδόντα τρία (83) αρχεία οπτικοακουστικού περιεχομένου, τα οποία έχουν συγκεντρώσει συνολικώς 558.016.683 προβολές (views).

Τα αναρτημένα στο ηλεκτρονικό κανάλι μουσικά αρχεία έχουν οπτικοακουστική μορφή (ήτοι συνδυάζουν κινούμενη εικόνα και ήχο) και παρουσιάζονται στο κοινό με τη μορφή των βίντεο κλιπς (video clips). Το περιεχόμενο αυτής της μορφής εμπίπτει στην έννοια της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων καθώς έχει ως κύριο σκοπό την παροχή προγράμματος με κινούμενη εικόνα και ήχο.

Ο φορέας του ηλεκτρονικού καναλιού έχει πλήρη συντακτική ευθύνη για την οργάνωση και τη χρονολογική παρουσίαση του υλικού αυτού στην προαναφερόμενη ηλεκτρονική πλατφόρμα.

Το αναρτημένο υλικό αποσκοπεί προφανώς στην ψυχαγωγία του κοινού, εφόσον πρόκειται για τραγούδια από τον χώρο της τραπ/ραπ μουσικής.

Πριν από την προβολή πολλών από τα βίντεο προηγείται η προβολή οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών.

Από την παρακολούθηση εξάλλου του αναρτημένου στο ηλεκτρονικό κανάλι οπτικοακουστικού υλικού, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Γίνεται συχνά εξύμνηση και προβολή μέσω των τραγουδιών έκνομων και βίαιων συμπεριφορών, συμπεριλαμβανομένης και της εμφάνισης σκηνών οπλοκατοχής και οπλοχρησίας.

Μεταδίδονται στίχοι και προβάλλονται σκηνές με άμεσες ή ευχερώς υπονοούμενες αναφορές σε ναρκωτικές ουσίες και την αποκόμιση μεγάλων χρηματικών ποσών από την εμπορία τους.

Οι μεταδιδόμενοι στίχοι και οι συνοδευτικές αυτών εικόνες υποτιμούν το γυναικείο φύλο καθώςον περιέχουν απαξιωτικές και προσβλητικές αναφορές στις γυναίκες εν γένει.

Οι στίχοι ορισμένων τραγουδιών περιέχουν υβριστικές εκφράσεις και λέξεις, ενώ ενίοτε προβάλλονται και προσβλητικές χειρονομίες.

Γενικότερα, επιχειρείται συχνά η ανάδειξη μέσω των τραγουδιών ενός προτύπου εύκολου και άκοπου πλουτισμού και της επιτυχίας μέσω της αντικοινωνικής συμπεριφοράς και της παρανομίας.

Αναφέρονται ενδεικτικώς τα ακόλουθα, όσον αφορά συγκεκριμένα μουσικά βίντεο που βρίσκονται αναρτημένα στο προαναφερόμενο ηλεκτρονικό κανάλι:

Τίτλος τραγουδιού: Chinchilla <https://www.youtube.com/watch?v=C16wbGsdhF4>
(16.000.000 προβολές μέχρι σήμερα).

Γίνεται μέσω των στίχων εξύμνηση και ανάδειξη παράνομων και βίαιων συμπεριφορών που σχετίζονται με ναρκωτικές ουσίες, ενώ υποτιμάται ρητώς το γυναικείο φύλο με τη χρήση βωμολογιών:

Yeah-yeah-yeah-yeah-yeah

Huh, Fly Lo gang huh

Chinchilla (Yeah-yeah, chinchilla, chinchilla)

Yeah, yeah, yeah, yeah

Έχω money, έχω drugs, είμαι dealer

Έχω πάρει στη πουτάνα μου chinchilla

Yeah-yeah-yeah-yeah-yeah-yeah

Έχω money, έχω drugs, είμαι dealer

Έχω πάρει στη πουτάνα μου chinchilla

Έχω άκρες να βουλώσω κάθε τρύπα

Κι έχω τις σφαίρες να ψεκάσω όλο το τμήμα, uh

Έχω money, έχω drugs, είμαι dealer

Έχω πάρει στη πουτάνα μου chinchilla

Έχω άκρες να βουλώσω κάθε τρύπα

Κι έχω τις σφαίρες να ψεκάσω όλο το τμήμα, uh

...

Τίτλος τραγουδιού: Trafficante <https://www.youtube.com/watch?v=i47aL-MuSN0>
(23.000.000 προβολές μέχρι σήμερα).

Γίνεται μέσω των στίχων εξύμνηση και ανάδειξη παράνομων και βίαιων συμπεριφορών που σχετίζονται με ναρκωτικές ουσίες και την εμπορία αυτών:

Μες την ζέστη μες το κρύο, Trafficante

Πήραμε όλο το ταμείο, Trafficante

Ό, τι βγαίνει το επενδύω, Trafficante

1-3-1-2, Trafficante

Μες την ζέστη μες το κρύο, Trafficante

Πήραμε όλο το ταμείο, Trafficante

Ό, τι βγαίνει το επενδύω, Trafficante

1-3-1-2, Trafficante

Ο δρόμος ήτανε σχολείο, Trafficante

Το ένα κιλό κάνω δύο, Trafficante

Ό, τι βγαίνει το επενδύω, Trafficante

1-3-1-2, Trafficante

Ο δρόμος ήτανε σχολείο, Trafficante

Το ένα κιλό κάνω δύο, Trafficante

Ό, τι βγαίνει το επενδύω, Trafficante

1-3-1-2, Trafficante

...

Οι στίχοι περιέχουν επίσης βωμολοχίες:

Ξέρεις βγάζω τα διπλά (Oh lalala)

Ζηλεύουν τα μουνιά

Άμα ξέρεις από νύχτα ρώτα αν δίνω ποσοστά (oh, yeah)

Τρέχω στην πόλη μες το νέο Mercedes

Έχει κωλάρα και μεγάλο ντεκολτέ

Πες τους να φέρουν δέκα, δέκα τις belaire

Μισείς γιατί δεν τα κατάφερες ποτέ

Μην μου μιλάς για money

...

Τίτλος τραγουδιού: Gaza <https://www.youtube.com/watch?v=10HbaBKmGkI>

(16.000.000 προβολές μέχρι σήμερα).

Γίνεται μέσω των στίχων εξύμνηση και ανάδειξη παράνομων και βίαιων συμπεριφορών που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών ουσιών:

Blackphone mafia mafia yah
Ayo Betaf why u chop 'em like that
Το τσιγάρο μου ανάβω, έχει μπλόκο δεν σταματάω
Κάτω το γκάζι, το πατάω
Guni εννιάρι μέσα απ' την Ferragamo
Είμαι αλήτης και το ρισκάρω
Μέχρι το εκατομμύριο να φτάσω
Κάνω lifting, τα kilos push-άρω
Αστακό παραγγέλνω στον Κουρσάρο
Ποιος είναι gangsta, ποιος έχει gunia;
Ivan Greko σκάω σαν την Al-Qaeda
Με την ομάδα τα κάνω πουτάνα
Σερβιτόρε φέρε και άλλη σαμπάνια
Είμαι κόκκαλο, είμαι χάλια
Κοκαΐνη σπάμε πάνω στα πιάτα
SPL βάζω δέκα μπουκάλια
Στο τραπέζι παρκάρω τα μουνάκια

Οι στίχοι περιέχουν επίσης βωμολοχίες:

Είναι σιναναϊνά είναι σιναναϊνά
Δυο πιστόλια, δυο μουνάρες και δυο κόκα κιλά
Σιναναϊνά είναι σιναναϊνά
Άμα φύγω θα μου στείλεις, θα σου λείπω μετά

Τίτλος τραγουδιού: Rari <https://www.youtube.com/watch?v=3BBmIq8SqXU>
(848.000 προβολές μέχρι σήμερα).

Οι στίχοι περιέχουν αναφορές σε έκνομες δραστηριότητες (τούβλα, ήτοι πακέτα χρημάτων, και όπλα), καθώς και βωμολοχίες υποτιμητικές για το γυναικείο φύλο:

*Έχεις δει το σπίτι σαν του tony montana
Έχω μια μουνάρα που θα κάνει τα πάντα
Τα φιλιά μου στους δικούς μου στους αγίους 40
Γυρνάμε με τα τούβλα κ τα όπλα στην τσάντα
...
Δίπλα μου κωλάρες σαν να παίζουν σε τσόντες
AP Patek Rolex
Γάμησα σε ένα χρόνο τόσες καριόλες
Τρέχουν οι παλμοί μου μέσα στο κόκκινο rari
Oh na na na na na
Κοιτάω από τον καθρέφτη προτού βγω στο φανάρι
Oh na na na na*

Τίτλος τραγουδιού: WET <https://www.youtube.com/watch?v=pudRVXToioo>
(19.000.000 προβολές μέχρι σήμερα).

Οι στίχοι περιέχουν αναφορές σε έκνομες δραστηριότητες (χρήση ναρκωτικών ουσιών σε σκόνη και οπλοφορία), καθώς και βωμολοχίες υποτιμητικές για το γυναικείο φύλο:

*Mommy lay low, το δίνει
Και παίρνει 2 Xannie για να γίνει
Είναι τόσο sexy, icy, VV
Είναι μουνάρα, έχει κωλάρια σαν τη Nicki
Βαμμένο νύχι, μάτι
Είναι big boss
Το κράζουν οι πουτάνες, but she don't give a fuck
...
Μες στο club το κουνάει σαν να κάνει pole dance
IG, Tik-Tok, OnlyFans
Της το 'δωσα τόσο καλά που θέλει ρεβάνς*

*NBA, παίζω χιλιάδικα απ' το iPad
Δε χωράνε άλλα λεφτά μέσα στο duffle bag
Το pussy έχει γεύση από bubble gum
Μου λέει είμαι ο καλύτερος, no cap
Τρέχω το SUV σαν να 'χω go-kart
...*

*Βλέπω το μουνί της απ' το παντελόνι
Μπαίνουμε στο club και μας κοιτάνε όλοι
Βγάζει το iPhone απ' την τσάντα για να πιει σκόνη
Κάθεται πάνω μου γυρνάει και με κοιτάει, λιώνει
Δεν είναι αυτό που νομίζεις, αυτό είναι πιστόλι
...*

III. Υπαγωγή

Συνάγεται σαφώς από τα ανωτέρω: i) ότι το εμπλεκόμενο στις επίμαχες μεταδόσεις φυσικό πρόσωπο συνιστά πάροχο υπηρεσιών μέσωσ επικοινωνίας και ii) ότι τα ηλεκτρονικώς αναρτώμενα από αυτό οπτικοακουστικά αρχεία εμπίπτουν στην έννοια της κατά παραγγελία υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσωσ κατά την έννοια του νόμου και της σχετικής ενωσιακής νομολογίας.

Πρόκειται ειδικότερα για παροχή οπτικοακουστικού τύπου υπηρεσιών με τρόπο οργανωμένο και συστηματικό, που προσομοιάζει με την παροχή οπτικοακουστικού περιεχομένου από τους κλασικούς παρόχους και ενεργεί ανταγωνιστικά ως προς αυτούς και το περιεχόμενο που προσφέρουν στο κοινό. Όσον αφορά στο οικονομικό όφελος που συνεπάγεται για τον φορέα του η λειτουργία του ηλεκτρονικού αυτού καναλιού, αυτό προκύπτει και από τα χρήματα που του καταβάλλονται από την οικεία ηλεκτρονική πλατφόρμα βάσει του αριθμού των θεάσεων του κάθε αναρτημένου αρχείου και του αριθμού των εγγεγραμμένων συνδρομητών (<https://www.youtube.com/@SNIKOFFICIAL>).

Είναι ομοίως σαφές από τα αναφερθέντα στο πραγματικό μέρος της παρούσας ότι το περιεχόμενο που βρίσκεται αναρτημένο στο ηλεκτρονικό κανάλι του εγκαλουμένου συνεπάγεται προφανείς κινδύνους για την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Ωστόσο, το περιεχόμενο αυτό είναι ελευθέρως προσβάσιμο στο κοινό χωρίς

καμία απολύτως σήμανση καταλληλότητας και χωρίς να ελέγχεται με μέσα εξακρίβωσης της ηλικίας και άλλα τεχνικά μέσα η τυχόν ανηλικότητα των προσώπων που επιχειρούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτό. Οι κίνδυνοι αυτοί επιτείνονται και από το γεγονός ότι μέσω τόσο των προβαλλόμενων πλάνων όσο και των στίχων των τραγουδιών προωθούνται αρνητικά πρότυπα για θέματα όπως ιδίως: i) η εγκληματικότητα και ιδίως η οπλοκατοχή και η οπλοχρησία, ii) η εμπορία και η χρήση ναρκωτικών, iii) ο πλουτισμός και η επιτυχία μέσω της παρανομίας και της αντικοινωνικής συμπεριφοράς, iv) η θέση και ο ρόλος των γυναικών.

Ο κίνδυνος που συνεπάγεται το αναρτημένο στο ηλεκτρονικό κανάλι του εγκαλούμενου οπτικοακουστικό υλικό για την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων επιτείνεται εξάλλου έτι περαιτέρω και από το γεγονός ότι σε ορισμένες περιπτώσεις προάγεται μέσω των στίχων η βία και το μίσος κατά κάθε προσώπου το οποίο στέκεται εμπόδιο στην πορεία προς την επιτυχία και τον έκνομο πλουτισμό (περιλαμβανομένων των οργάνων της τάξης).

Σημειώνεται ότι η ίδια η ηλεκτρονική πλατφόρμα YouTube παρείχε στον εγκαλούμενο αποτελεσματικά μέσα αποκλεισμού των ανηλίκων από ακατάλληλα βίντεο, μέσω ιδίως της ενεργοποίησης από αυτήν του μηχανισμού περιορισμού ηλικίας (<https://support.google.com/youtube/answer/2950063?hl=el&co=GENIE.Platform%3DAndroid>). Ωστόσο, ο εγκαλούμενος δεν έκανε χρήση του ανωτέρω μηχανισμού, ούτε χρησιμοποίησε κάποιο άλλο αντίστοιχο μέσο αποτελεσματικής ενημέρωσης του κοινού για την ακαταλληλότητα του προβαλλόμενου περιεχομένου και τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται για τους ανηλίκους.

Σημειώνεται, περαιτέρω, ότι η υποχρέωση χρήσης κατάλληλων μέσων αποκλεισμού των ανηλίκων από επιβλαβές για αυτούς περιεχόμενο είναι γενική και ισχύει χωρίς εξαιρέσεις, καταλαμβάνουσα ως εκ τούτου τα προϊόντα μυθοπλασίας, αλλά και τα πάσης φύσεως καλλιτεχνικά έργα. Επανειλημμένως, άλλωστε, έχει κριθεί ότι η συνταγματικώς προστατευόμενη ελευθερία της τέχνης υπόκειται σε όρια, μεταξύ αυτών και σε εκείνα που αφορούν στην υποχρέωση προσήκουσας σήμανσης των προγραμμάτων χάριν της προστασίας των ανηλίκων (ΣτΕ 910/2018, ΣτΕ 720/2018, ΣτΕ 3479/2017, ΣτΕ 146/2017, ΣτΕ 1929/2015, ΣτΕ 1667/2015, ΣτΕ 1176/2015, ΣτΕ 368/2015).

Ο ελεγχόμενος πάροχος όφειλε εξάλλου να είχε αιτηθεί την εγγραφή του στο οικείο μητρώο επιχειρήσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, καθώς η έγκριση

της εγγραφής του στο ως άνω μητρώο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη νόμιμη παροχή των οπτικοακουστικών υπηρεσιών του, κατά τα σχετικώς αναφερόμενα στο νομικό μέρος της παρούσας.

Ενόψει των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ο εγκαλούμενος παραβίασε τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να του επιβληθεί διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως του εγκαλουμένου και τον πολύ μεγάλο αριθμό των θεάσεων που συγκέντρωσαν τα αναρτηθέντα από αυτόν οπτικοακουστικά αρχεία κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο για την προσβολή της ηθικής και πνευματικής ανάπτυξης των ανηλίκων είναι εκείνο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**

Δέχεται, ομοφώνως, ότι ο εγκαλούμενος Α1 , φορέας του ηλεκτρονικού καναλιού SNIK OFFICIAL, παραβίασε τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει, ομοφώνως, σε αυτόν τη διοικητική κύρωση του προστίμου των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ για την προσβολή της ηθικής και πνευματικής ανάπτυξης των ανηλίκων σε συνδυασμό με την υποκίνηση σε βία και μίσος.

Η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά του Α1 , κατοίκου, οδός, κατόχου του με αριθμό ΑΔΤ, με ΑΦΜ, ΔΟΥ

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 10^η Μαρτίου 2025 και δημοσιεύτηκε την 11^η Μαρτίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΙΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ-ΔΡΙΛΙΑ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ